

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedés.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.

Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Botta Anna.

A Hivatalos Közlöny legutóbbi száma közli, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztérium 96—135. számú magas rendeletével Botta Anna áll. polg. isk. igazgatónőt 34 évi szolgálat után saját kérelmére nyugalomba helyezte. Számtalan ilyen hír lát napvilágot és bizonyára sokan ezt is közömbösen olvasták, de mi fogarasiak megállunk és visszatekintünk arra az elejétől végéig városunkban eltöltött 34 esztendőre, mert ez egyuttal nőnevelésünk története is.

Hogy ki Botta Anna, azt ebben a városban a legnagyobb urtól a koldusig, az aggastyántól a gyermekig mindenki tudja. Az ő kinoveztetésével kezdődik Fogarason a hazafias szellemű, magasabb fokú leánynevelés; hisz ő volt első tanítónője a helybeli állami polgári leányiskolának és az maradt az 1904—5. iskolai év kezdetéig, amikor a testével lelkével magasztos hivatásának élő mintatanítónőt felsőbb hatósága az intézet élére állította, ahol megmaradt az elmúlt iskolai év végéig.

Mit tett ő ezalatt a 34 év alatt? Kérdezzük meg körülbelül ezerre fölszaporodott tanítványait, Fogarasnak és vidékének majdnem minden intelligens nőjét és még számosat, kiket sorsuk az ország minden részébe, sőt a külföldre is elvitt. Micsoda lelkesedéssel, kifogyhatatlan türelemmel, odaadó szeretettel oktatta őket minden szépre és jóra! Milyen tüzzel törekedett a benne égő nemes idealizmust növendékeinek lelkébe átültetni! Micsoda kiváló eredményt tudott elérni minden tantárgyban, de különösen az édes magyar nyelv, a hazai földrajz és történelem terén, amelyeket

évtizedeken át tanított. Az idegen ajku leánya, aki beiratáskor még a nevét sem tudta magyarul megmondani, egykét év alatt nyelvében, sőt érzésében magyarrá lett; tökéletesen beszélt, és ami sokkal több, helyesen irt hazánk nyelvén. Különösen ez utóbbi téren növendékei olyan tökéletességre vitték, hogy a IV. osztályban a helyesírási hiba a legnagyobb ritkaság volt. Szigorúan osztályozott, mégis ő adta a legtöbb jó jegyet. Igen, mert szinte csodálatos hatalommal rendelkezett a gyermeki szívek fölött; amit ő mondott, szentírás volt növendékei előtt és bár félték tőle, rajongva szerették és úgy tanultak neki, mint más senkinek. Kitünő módszerével még a leggyöngébb tehetségűvel is tudott valamire menni, amint egy évvégi vizsgálaton az egyik kollegája megjegyezte: „Anna még ezt az asztalt is megtudná feleltetni.” És épen ilyen hatást gyakorolt tanítványainak magaviseletére is. Óráján példás fegyelmet tartott; a gyermekek moccanni sem mertek, mert amint többször tapasztaltam óralátogatásaim alkalmával, még az utolsó padban ülők legkisebb mozdulatait is észrevette, melyeket bizony sokszor nem láttam meg és tüstént rájuk szólt. Nála úgy ment minden, mint a karikacsapás. Pedig legkevesebbet ő szidta a növendékeket. Szóval az Isten is tanítónőnek teremtette, még pedig jókedvében.

De hogy az ilyen kitünő eredmény érdekében mennyit dolgozott, hány szórakozásról mondott le, hány éjszakát tett napallá a folytonos önművelés, de különösen az annyira lelket ölő irkajavítás miatt, azt tanítványai nem tudják, sőt el sem hinnék; de tudjuk mi, volt társai, akik nem győztük bámulni kimeríthetetlen szorgalmát, soha sem lan-

kadó buzgalmát, súlyos betegségeket is legyűrő, igazán már tulzásba vitt lelkiismeretességét, no meg vasszervezetét, mely ezalatt a szakadatlan munka alatt össze nem roskadt. Személyének varázsa minden idekerülő tanítónőt lebilincsel és önkénytelenül is a legnemesebb versenyre bírta társait, mert tőle elmaradni senki sem akart. Ebből magyarázható, hogy már igazgatónővé történt kinevezetése előtt is ő volt az iskola lelke és annak minden téren felvirágoztatója.

Hogyan felelt meg aztán az utolsó időben igazgatói tisztségének is, annak elég bizonyossága az a sok dicséret, melyet minden főlebbvalójától és a miniszteri iskolaiátogatóktól kapott.

Noha ez utóbbiak mindig váratlanul és mindenkor csak két-három napra jöttek, még sem tudták soha az iskola vezetésében a legcsekélyebb hibát is felfedezni és mindig a legteljesebb elismeréssel nyilatkoztak tapasztalataikról, mint azt az összes jegyzőkönyvek tanúsítják.

És bár nem volt a törvénynek, a miniszteri rendeleteknek egyetlen betűjük sem, melynek pontos keresztülvitelét szigorúan meg ne kívánta volna, még sem volt nála jobb főlebbvaló. Nemesak barátságos, hanem a legbizalmasabb viszonyban állott tanítónőivel, minden ügyüket szívében viselte, ahol csak tehette, könnyített terhükön, legtöbbször úgy, hogy méltányosságból a reájuk eső legnehezebb munkát magára vállalta; szóval, igazán önfeláldozó barátónk volt. Bármily érzékeny volt is nemes lelke, amelyet minden meggondolatlan szó súlyosan megsebzett, neheztelését mégsem érezte soha senkivel, nem állt bosszút soha senkin, sőt még a jogos megtorlással sem élt, ha ezzel bárkinek is árthatott volna.

A szülőkhöz való viszonya szintén

Sirolin "Roche" biztos gyógyhatást nyújt katarrhusoknál, hörghurutnál, asthmanál, influenza után. Sirolin "Roche" kezdődő tüdőbetegséget csirájában elfojt. Kellemes íze és az étvágyra való kedvező befolyása megkönnyítik a Sirolin "Roche"-al való hosszabb kurákat!

A légzési szervek meghűléseit legbiztosabban a Sirolin "Roche"-al kezelik. Ezért nélkülözhetetlen ezen elismert és bevált szer minden háztartásban. Sziveskedjék a gyógytárakban határozottan Sirolin "Roche"-t kérni.

ideális volt. Kereste velük az összekötést és akárhányszor maga látogatott el hozzájuk, hogy a növendékek ügyesbajos dolgait velük megbeszélje. Ha pedig valamely gyermek akármelyik hozzátartozója öt kereste fel, mindig nyílt ajtót, de nyílt szívet is talált. Régi tanítványai számtalanszor kérik tanácsát életük mindenféle körülményeiben, és ha valamelyik Fogarasra vetődik, el nem mulasztja fölkeresni a jó Anna nénit, akinek minden szava még most is szent előtte.

Ilyen volt Botta Anna mint tanítónő és mint igazgatónő. Hogy milyen szerepet visz a társadalomban, hogy minden vallásos, hazafias, kulturális és jótékony egyesületben a vezetők között van, hogy csupán a „Botta Anna“ alapítványhoz 500 K-val, a Váró-alapítványhoz 200 K-val járult hozzá, hogy csak a pusztán iskolai vonatkozású adományait említsem, annak megbeszélése most nem tartozik ide. Hiszen hivatalos gondjaitól megszabadulva, ezentul még inkább szentelheti idejét a közjó előmozdításának.

Az iskolától azonban megvált. De csak tanítani nem jön többé személyesen, szelleme azonban közöttünk él továbbra is. Maradjon is meg, mert amíg az ő nemes példája lelkesít, iskolánk további virágzása biztosítva van. Ő pedig maradjon meg ezután is régi jó barátainknak, támogasson ezentul is nagybecsű tanácsaival, különben élvezze még számos évig a jól megérdemelt nyugalmat. Helyébe meg adjon a jó Isten sok olyan

tanítónőt, amilyen ő volt és akkor hazánk növevelése első lesz Európában.

Abel Janka.

Ünnepi beszéd.

Irta és az október 6-iki emlékünnepeken elmondotta SZENTIRMAI IMRE dr. főgimn. tanár.

T. ünneplő közönség!

Szeretett polgártársaim!

Október 6-án volt 62 esztendeje, hogy egy ködös, szomoru, őszi napon, 10 óratájt bevégeződött egy megrázó, egy szörnyű esemény az a nagy tragédia, melyet a magyar nemzet a világtörténelem színpadán 1848/49.-ben két keserves, szomorúan dicsőséges esztendőn át végigszenvedett.

A jogaiért, törvényeiért, alkotmányáért, az igazságáért, az életéért küzdő nemzet legvitézett fiait, legderékabb vezéreit, legdicsőbb hőseit most 62 esztendeje, hogy megfojtotta a bakó.

És azóta, ha nem is mindig nyilvánosan, de szíve mélyén széles ez országban minden magyar minden esztendőben kegyelettel üli meg vértanuinak emlékét, ezt a gyászos, de gyászában oly lelkesítő és fölémelő ünnepet.

M. t. ü. k.! Beszédemet nem kezdhetem szebben, mintha magát, a vértanuk legelsejét szólaltatom meg. Egy levélből fogok most idézni, abból a levélből, melyet gr. Batthányi Lajos, Magyarország első miniszterelnöke irt életében utoljára feleségéhez:

„Ezen ünnepélyes órában esküszöm neked — írja a vértanu — ezen ünnepélyes órában esküszöm neked, hogy a király, vagy a birodalom elleni árulásnak soha még csak gondolata sem fért lelkemhez. És mégis ezért halok én meg. A törvény s a király esküje volt az én szabályozóm s attól sem jobbra, sem balra nem tántorodtam el soha. Az igazságot kerestem,

az igazságot követtem, az igazságot védtem mindig. És ezért ölnek meg engemet.“

Igen, úgy van. Az igazság, a magyar nemzet igaza volt az, amiért százezrek harcoltak s amiért gonosztevők halálával haltak meg hazánk legdicsőbb fia. A nemzet igazságaiba vetett hit, a nemzet létjogosultságának nagy igazsága lelkesítette a reformkor nagyjait, Széchenyit, Kossuthot, Wesselényit, a nagy költőket, a Kisfaludyakat, Vörösmarthy, Petőfit, a szabadságharc kétszáz ezer névtelen főlístenét: a honvédeket a csaták vérmezejére, ez lelkesítette a vértanukat okt. 6-ig, a bitófáig.

Meghaltak ők, meg kellett halniuk, elbukott a nemzet, el kellett buknia — mert gyenge volt, mert szegény volt, mert elmaradt. A reformkor óriásai hallatlan dolgót végeztek, mikor alig 25 év alatt egy egész század mulasztását pótolták, de ők is csak emberek voltak és mögöttük nem egy, hanem több évszázad mulasztása volt. Hiába volt a szabadságharcban ész, erő s oly szent akarat, el kellett buknia a nemzetnek, mert évszázados alvás után szédülés nélkül ébredni, botlás nélkül fölkelni nem lehet. El kellett buknia, mert nem volt ereje, nem volt vagyona, mert mindent egyedül és egyszerre előteremteni nem birt, mert hiányzott az, amit Széchenyi kívánt: — a sok kiművelt emberfő.

Elbuktak dicsőséges harcunk vezérei, mert ők szent ideálmusukban, rajongóan igazságszerető szívükben azt hitték, hogy az igazság önmagában győzni fog, hogy a lelkesedés mindenható.

A XIX. sz. elején azt hitték az emberek, hogy az igazság, amelyért lelkesedünk, az igazság, amelyetszeretünk, az igazság, amelyért feláldozzuk magunkat s amelyért meghalunk, az igazság megmenti, életbentartja a hazát, a nemzetet.

És ez a szent hit, ez az erős meggyő-

TÁRCA.

Háboru előtt.

Pirosak lesznek a mezők, a rétek
És piros lesz rajtuk minden virág,
Piros napja lesz a tavaszi égnek
Pirosak lesznek a glyciniák.
Borus időknék nézünk most elébe
Kis falvainkra mély bánat szakad,
Piros köny ül majd az anyák szemébe,
Muskátlis, jámbor ablakok alatt.
Véreső hull majd a termő göröngyre,
S elpirul tőle tarló és avar,
Vér lesz a hajnal ringó harmatkönye,
És az nem vigaszunk, hogy nem magyar
— Inkább vesszen ki a gyökere magja,
Verjen meddőség átkával a nyár.
Boruljon el az égnek termő napja,
Lelkünknek nem fáj majd ugy ez a kár.
A sok legénynek csak ne legyen veszte,
Csak anya ne sirassa sehol fiát;
Tudja meg minden és mindenhol messze,
Drágább egy testvérünk, mint egy világ.
Hadd szálljon ismét a szivekbe béke
Vesszen a gyűlölet, viszály, harag;
Virágos gyöpre, sarjadó vetésre
Ó, ne terítsünk ifju halottakat!

Petronius.

A dorozsmai szélmalom legendája.

Fényes szalonokban, zongora hangjai mellett, kicsiny házikókban a zöld rácsos ablakok mögött, muskátlis bokrok közelében, a szabad természet ölen az aratók között

egyformán felhangzik ezen nótának kesergő hangja: „Nem fuj a szél, nem forog a dorozsmai szélmalom“ . . .

El-elhallgatom méla akkordjait s szivemben s emlékemben felujul ezen nótának eredete s a dorozsmai szélmalomnak legendája. Régen történt.

Abban a jó világban, midőn az emberek éltek csendes egyhangúságban, de sorsukkal megelégedve, akkor midőn még forgott a dorozsmai szélmalom s messze vidékről jöttek a búzával, kukoricával megrakott szekerek s volt mit dolgoznia a kicsiny szélmalomnak reggeltől-estélig s estvétől reggelig.

Volt a kis malomban egy szép molnárlegény, akit a legenda csakis a „Szép Jóska“ néven említ s kiről nem tudta senki, hogyan, mikép került oda s nem is kérdezte senki, egyszer csak ott termett s ott is maradt sokáig.

Igazán szép fiu volt, nyalka kis fekete bajusza alól olyan hamiskásan csalfán mosolygott, hogy megbabonázta a jámbor, malomba járó fehér személyek szívet s fekete két szemé, mint az éjszaka olyan volt s milyen észbontóan tudott nézni azokkal.

Délceg termete is hozzájárult ahhoz, hogy bomoljék utána a női nem kicsinyje-nagyja, a környéken nem is hívták másképen őt, mint a „Szép Jóska“ néven s midőn csendes nyár estvéken énekelni kezdett, gyönyörű hangja messze hangzott az éj csendjében.

A szél fel-felkapta a hangokat s vitte messze-messze.

Ilyenkor a kis faluban nagyot dobbant sok szép lánynak, fiatal asszonynak a szíve s egymásután nyíltak ki a kis muskátlis ablakok s itt is ott is fel-felbukkant egy-egy szép leányfej.

Holdvilágos gyönyörű szép estvéken sokszor éjfélig is hallatszott az andalító dal, melynek oly bánatos, sokat mondó akkordjai egy szerelmes szívnék keserűségéről daloltak.

Volt a kis faluban egy szép leány a falu gyöngye.

Ő is szokott olykor a kis szélmalomba járni, a kis Szabó Kata midőn meglátta őt a „Szép Jóska“ az ő szíve is nagyot dobbant s azóta már volt, hogy kinek énekeljen szomorú estvéken s kiért öntse dalba szívének keservét.

Ámde Szabó Katónak köszíve volt, nem tudta azt felmelegíteni két szem meleg pillantása s a „Szép Jóska“ gyönyörű két fekete szeme hiába volt olyan mint az éjszaka s hiába volt gyönyörű hangja, itt már kárba veszett minden s még hozzá egy nagy ür is tátongott közöttük, a rangbeli különbség, egy szegény molnárlegény s a hatókrős fel-fuvalkodott gazda leánya között.

Igy történt meg, hogy aki után minden leány bolondult a kis faluban, nem nézett rá az akit ő igazán szeretett s kinek egyetlen-egy mosolygása boldoggá tette volna örökre.

zódás teszi oly magasztossá nemzetünk vértanúinak tragédiáját.

Népünk virága, legnemesebbjeink ott Aradon áldozatul estek, a nemzet gyengeségének.

Az ő kálváriájukon sokat tanult a nemzet, azóta véres, veritékeny évtizedek teltek el és az ő fiaik, a mi apáink és mi késő unokák mind azoknak a Golgothára jutott mestereknek a tanítványai vagyunk.

Mi már megtanultuk, hogy a jog, törvény, alkotmány maga, az igazság, amelyet szeretünk, amelyért szónokolunk, s amelyet ha kell, vérünket is ontjuk, az igazság maga nem ment meg bennünket a pusztulástól, az ellenségtől, a szolgaságtól. Hanem igenis, az az igazság emel, az az igazság véd, az tart fenn, amely erős, amely hatalmas, amely erőssé tesz, amely gazdaggá tesz, amelyért dolgozunk.

Nem a honfű könnye és nem a hazafiai sóhaj tartja fenn a XX. században az országot, hanem a veríték, melyet érette dolgozó fiai hullatnak.

Csak a legutolsó napok eseményei is mutatják, mit ér egy nemzetnek, ha csak igaza van. Ha csak igaza van és amellet gyenge és szegény. Ha csak igazsága van, amelyért nagyapái, apái nem dolgoztak. A nemzeti igazság, melyet öregek és fiatalok, ősök és dédunokák becsületes munkával, önfeláldozó szorgalommal, összetartással meg nem erősítenek — az a nemzeti igazság az önző népek kegyetlen versenyében — talán milliók rokonszenvétől kisérvé, talán millióktól megsiratva — de elbukik.

Ez a sors érte, Isten és emberek előtt ismert nagy igazsága dacára 1849.-ben e küzdő magyar nemzetet. Ennek a nagy tragédiának volt legkimagaslóbb hőse az aradi 13.

M. t. ünneplő közönség! Illik, hogy megsirassuk őket, illik hogy minden alkalommal meleg kegyelettel emlékezzünk meg róluk, emberi, szívbéli kötelességünk, hogy a martírok glóriáját fonjuk megszentelt hom-

lokuk köré és életbevágó nemzeti kötelességünk tanulni is tőlük és okulni példájukon.

M. t. ü. k.! Sz. Polgártársaim! A Prevezánál és Tripolisznál dörgő olasz ágyuk és az aradi sáncokban, meg a bitófák tövében porladó néma csontok egyforma ékesszólással hirdetik, hogy elvész az a nemzetek, melynek elődei nem dolgoztak, elpusztul az a nép, melynek igazsága — szegény, meghal az az ország, melynek igazsága gyenge. Elvész tőle még a koldustarisznyáját is, még az igazságát is azok a népek, amelyeknek talán nincs is igazuk, de amelyek erősek és gazdagok és nemcsak lelkesednek, hanem dolgoznak is.

Ezt az erős, nagy leckét meg kell tanulnotok, magyarok, Magyarország polgárai, a bitófán meghalt mesterektől! Hiába! Változnak az idők, változnak az emberi kötelességteljesítés módjai is! Ők megtudták halni igazán a hazáért, nekünk szent kötelességünk megtanulni azt, hogyan éljünk és hogyan dolgozzunk igazán a hazáért!

Tisztelt Hallgatóim! Október 6-nak a szónokai rendezés azzal végzik, hogy fel, fel, lelkesedjünk, egyesüljünk, legyünk készen, ha majd eljön a nagy nap, a tettek ideje, ha majd itt leszen az óra, amikor cselekedni kell.

Én nem azt mondom, Polgártársaim! Én azt mondom, hogy nem majd, hanem most. Az az idő, amikor minden honpolgárnak össze kell tartani, amikor tette készen kell lenni, amikor lelkesedni kell és amikor dolgozni kell, az az idő sem a távoli, sem a közeli jövőben nincs. Azt nem várni kell, az itt van. Minden óra és minden perc és minden pillanat, amit élünk, a tettek ideje. Minden nap, mely ránk virrad, a munka napja. Nekünk dolgoznunk és fáradnunk és szorgalmaskodnunk kell ma és holnap és mindig, ha élni, e földön megmaradni, ha idegenek nyomorult rabszolgái lenni nem akarunk.

Gondoljátok meg, ünneplő hallgatóim,

hogy, ha 1848-ban vitézül forgatták nagyapáink a kardot, ebből az a tanulság, hogy nekünk szorgalmasan kell forgatnunk a XX. század kardját, munkánk eszközeit; és ha 1849-ben őseink a vértanúk odaadásával és hősi bátorsággal tudták ontani vérüket, ebből az a tanulság, hogy nekünk vértanui türelemmel és hősiesség kitartással kell ontani a XX. század mozgó fluidumát, a munkás verítéket e hazáért...

És most még egy tanulságot, i. t. ü. k.! Édes Hallgatóim!

Hogy az önkényuralom megszűnt, hogy szabad hazánk független polgáraitól ünneplhetünk, azt egy felséges belátásnak köszönhetjük. Mikor Ausztriát mindenütt leverték, mikor az egy vasbilincsbe vert óriási kéznek, a Habsburg birodalomnak minden ujjá, minden ize széthuzott, Montebelló, Magenta, Solferino és Sadova után, tapasztalatokban dus, bölcs királyunk megtalálta a kor szavát, a boldogulás varázsigejét: Viribus unitis = egyesült erővel!

A tudomány bebizonyította, az élet keserves példákban megmutatta, hogy csak összetartással, munkafelosztással, együttműködéssel, megbecsülő szeretettel boldogulhat minden egyes polgár és csak polgárainak összetartásával, együttérzésével, kölcsönös bizalmával boldogulhat a nemzet. A mi számunk kicsiny. Kevesen vagyunk, itt tehát mindenkinek össze kell fogni, különben az egységes, hatalmas országokkal szemben előbb-utóbb elbukunk. Széthull a mi kévének, ha megoldjuk róla a szeretet kötőjét! Azért is nincs Istenáldása már évszázadok óta ezen az országon, mert fiai nem igazi szeretettel és nem testvéries egyetértéssel dolgoznak érte. Pedig i. t. Polgártársaim, kevés számú népnél sir szája a széthuzás, kész halál a pártoskodás és mi mégis viszálykodunk és ősi idők óta gyilkoljuk önmagunkat, úgy, hogy valóban Isten csodája, hogy még áll hazánk.

Történetkönyvünkben, ahol annyi a

A Szabó Kató hideg kőszíve volt az ő veszte, nem találta helyét sehol a „Szép Jóska“, nem igen törődött a malommal s már az asszonyok s leányok, akik ide jártak, kezdtek lassan-lassan elmaradozni, hiszen sértette őket a hiúság, az az, hogy a „Szép Jóska“ csak a falu gyöngyéért epedett s rájuk már ügyet sem vetett, pedig hányan vették volna szívesen tőle egyetlen meleg pillantást is. A dorozsmai szélmalom kereke már nem forgott folytonosan.

Egyszer egy csöndes este, midőn nem volt már örömi valója a „Szép Jóska“-nak, lassan a sötét éjben elindult a falu felé, ment, valami úgy vonzotta, úgy sugta, hogy menjen, el volt keseredve, szíve tele keserőséggel, lopva húzódtott a Szabó Katóék háza mellett az ablakok alatt el, de nem tudta megállni, hogy be ne pillantson a kisablakon.

Benn a kis szobában világosság volt, ott ült a falu gyöngye, az ő boldogsága más legénynek az ölében, más legénynek a fülébe sugta, hogy szeretlek.

Lelke felháborodott, hatalmas izmai megfeszültek karján s megfenyegette a vetélytársát s belekiált a csöndes éjszakába: „Majd megkeserülöd ezt te nemsokára“ fehér ingujja oly rémesen lobogott a sötétben.

Irtózatossá hangja megreszketette a kis ablakokat, aztán elment onnan, ne is lássa

többet őket, de szilaj vére nem tudott lecsillapodni, lelkének nyugalma meg volt zavarva egészen, közben betért a közeli csárdába s gondolta, hogy borral fogja bujást öblögetni s azt a csalját talán eltudja feledni.

A kis falusi csárdában voltak magánemberek s volt még három szál cigány is, akik mindjárt hozzámertek s hizelegve rápenditettek a „Szép Jóska“ kedves nótájára.

Akkor már a koresmárosné is hozott a legjobb borából s mulatott a „Szép Jóska“ gyönyörű hangját áhítattal hallgatta mindenki oly szomorúan kísért a cigány is, amint énekelte: „Zokog a hur sir bennem a lélek... Isten bizony csoda, hogy még élek,“ elkésredés szól minden betűjéből, minden szavából e nótának.

Egyszer csak nyílik az ajtó s belép rajta a vetélytárs, rögtön megismeri őt „Szép Jóska“ s feláll, lelke keserősége megbontja józan esztét s oda kiált felé: „Szervusz pajtás „Szép Jóska“ a nevem, hallottad-e hírem?

Megáll amaz, tudta, hogy most ült életének utolsó órája, tudta ő, hogy milyen szerelmes a „Szép Jóska“ a Szabó Katóba. „Szép Jóska“ te volnál az ugye?

Erre az kirántja kezét subája alól s benne görcsösen szorongatja a kőesővíz-pisztolyt „meghalsz kutya“ kiáltja s két durranás reszketeti meg a levegőt s a vetélytárs Fekete Gyurka holtan rogyott a csárda földjére.

Ekkor kapott fejéhez „Szép Jóska“ Istenem mit tettem?

Lefogták, megkötözték s úgy viték a község házára.

Szép Jóska husz évi börtönre ítélték, melyet le is ült a szegedi börtönben.

Ezután már többet nem járt senki a dorozsmai szélmalomba. S így nem forog már a dorozsmai szélmalom.

Évek hosszú sora telt el...

Dorozsma községben is megváltozott minden az évtizedek alatt.

Egyszer csak egy vasárnap délelőtt, midőn a kis harang csengő szava imára hívja a hívőket s az emberek lassu sorban igyekeznek a templomba egy idegen vándor vetődik a faluba.

Ruhája lerongyosodva, szeméi beesve arról tanuskodtak, hogy hosszú utról jöhet s ki lehet éhezve.

Bemegy ő is a templomba s leül az utolsó padba. Minden szem rajta függ s kíváncsian találgatják. Ki lehet? Mit keres?

Vége már a prédikációnak lassan vonul ki a hívők serege a kicsiny templomból.

Ő leghátul marad s körülötte levőknek meséli, hogy hosszú utról jön, de nem idegen, mivel husz évvel ezelőtt már járt itten, de azóta nagyon megváltozott minden s szemé könnytől ázik midőn ezeket mondja,

visszavonás és pártoskodás, történetkönyvünkben üssük fel a mai évforduló napját. Az 1849. október 6-ról megvagyom írva, hogy kísérték ki a kilenc akasztásra ítélt vértanút a bitófákhoz. Ott látjuk elbeszélve, hogyan lépett pöltenbergi Pöltenberg Ernő honvédtábornok legelsőnek az Ur színe elé, és hogy követték bátran, hőiesen őt valamennyien a halálba. Utolsóknak hagyták Damjanich Jánost és Vécsey Károlyt, akik egy ütközetben összeesve engesztelhetetlenül haragudtak egymásra.

Utolsóelőttinek Damjanichot akasztották fel és végsőnek maradt gróf Vécsey Károly.

10 óratájt a dörögött szomorú mezőn 8 társa hullája és hóhérai között egyedül maradt a legutolsó vértanu, gróf Vécsey Károly tábornok.

Szomorúan nézett körül. A hóhér már int, most rajta a sor. És még az sincs, akitől elbucszunk. De mégis. Odatámolyog haragosának, Damjanichnak bitófájához, térdreborul előtte és bocsánatkérően megcsókolja a merev holttest kihült jobb kezét. Aztán mosolyogva megy ő is a halálba.

Ezzel mutatott rá a vértanu a mi másik nagy kötelességünkre, hogy mivel ugyis kevesen vagyunk, tehát szeressük egymást, hogy mivel gyengék vagyunk, tehát erősítsük egymást.

M. t. ü. k.! Én szivemből kívánom, hogy termékeny legyen ránk nézve vértanunk vére hullása és kívánom, hogy a bosszú s a szomorú megemlékezés e keserű ünnepén ennek a békességes csóknak, ennek a meleg bocsánatkérésnek magasztos érzése legyen velünk.

Adja Isten, hogy a vértanuk nagy ünnepének, e szent elhatározású ünnepnek legyen áldásos folytatása a jövőben minden óra és minden pillanat.

Fakadjon ebből a magasztos érzésből kettős kötelességünk buzgó teljesítése: égjen

Lassan kiballag a temetőbe, midőn megy az uton ráismer a régi kis korcsmára, melyben történt az az eset, mely őt husz évig zárta a börtön mélyére.

A temetőben régi és új sirkeresztek vannak, könnyben uszó szeme, tova menve megpillant az egyik sirnál egy fekete ruhás bánatos asszonyt, amint friss virágot ültet a régi sirdombra s könnyeivel öntözi azt.

Amint közel ér a sirdombhoz s megpillantja a keresztet melyre ez van írva: „Itten nyugszik Fekete Gyurka, akit megölt a „Szép Jóska,“ lassan térdreborul s elkezd keservesen zokogni. Az asszony csak nézi nézi könnyeit keresztül a jövevényt, s alig ismeri meg a husz év óta nem látott „Szép Jóska,“ hiszen nem is csoda, az élet s a börtön széles barázdákat szántott homlokára s a mostani ember csak egy előhaladt szárnalmas alak a régi, emlékébe idézett „Szép Jóska“-hoz képest.

Amint nézi egyszer csak oda megy s kezét nyújtja a zokogó embernek s könnybe lábadt szemmel megbocsát neki.

Az pedig megcsókolja a neki nyújtott kezét s csak sir . . . zokog miközben a távolból lágy énekeszó hangzik feléjük, melynek sokat mondó szava tisztán érthető: „Nem fúj a szél . . . Nem forog a dorozsmai szélmalom.“

Dálnoki Miklós Jenő.

a munka kezünk alatt és kivétel nélküli honfitársi szeretet égjen a szivünkben; szeressük egymást őszintén, férfiasan a hazáért és dolgozzunk becsülettel, férfiasan — a hazáért — és akkor erős és gazdag léssen a mi igazságunk és erős és gazdag és boldog a mi országunk.

Ugy legyen!

Egy kis elmefuttatás.

Társaságokban, a közügyek meg-hányása-vetése közt, sokféle eszme jut felszínre.

Kár ezeket szélnek eresztetni.

Az eszmetársítás révén tisztázódnak a nézetek és kifejecesednek a tervek teljes formájukban.

Eltünődünk már azon is sokszor, hogy ebben a kolerás világban jó volna a szemétre is ügyelni, hogy ne hordják azt közvetlen a városvégre egyesek, mások pedig a patakok medribe, a vár-árkába dobálják, hanem lenne az úgy mint más városban szokás. Volna egy szeméthordó szekér s az megállna minden ház előtt s a lakók évi csekély díj fizetése mellett hánynák föl arra a szekérre a szemetet s azt azután az a szekér hordaná jó messzire, még pedig olyan helyre ahol az emberek nem igen járnak sétálni, mert nem tudni, hogy az ilyen szemetek között miféle betegséget elkaphat az ember séta közben is. Ezt a szeméthordó kocsit tehát föltétlenül életbe kellene léptetni a város hatóságának.

A mindennapi megélhetés óriási küzdelmeit vivja manapság legtöbb ember. Napról-napra emelkedő élelmiszer áraink mellett hovatovább képtelenség lesz ekzsisztálni.

A hivatalnok ember fizetése vajmi csekéllyel növekedik tíz év alatt, családja azonban megszaporodik és nézze meg csak akárki a 10 év előtti kereskedői és piaci árakat és a mostanit, elszörnyülködhetik az áremelkedésen. Szerény nézetünk szerint oda kellene tehát akár hatósági, akár társadalmi uton hatni, hogy a napi megélhetést tegyük olcsóbbá, mert gazdasági, ipari sőt szellemi életünk fellendülése is ettől függ, mivel ahol pénz van ott jut a szellemi élvezetre, ipari, kereskedelmi célokra de ahol a rettentő drágaság kiharácsolja a zsebeket, ott nem jut semmi másra, csak a mindennapi kenyérre szűken, és így nem csoda, ha pang az ipar a kereskedelem, szót a szellemi élet is, mert mindenki csak a kenyér megszerzése után néz.

A huszdrágaság megszüntetésére ajánlhatjuk a házinyul tenyésztését.

A házi nyul kedves, tiszta állat, a bornyuhusnál tápláltság, a csirkénél izletesebb. Bőre keresett cikk. Rendki-

vüli szaporasága és élelmezésének könnyü volta mintegy pradesztinálja a huszdrágaság mérséklésére.

Annyi tőkepénzes ember van Fogarason, miért nem akad egy-egy aki a közjával is törődne és tisztességes haszon, könnyü munka, kevés befektetés révén nagyot lendítene huszpiacunk egyformaságán. Irigykedve olvassuk a vidéki lapokban, hogy majd mindenütt van valami, ami megkönnyíti a megélhetést.

Maholnap hajnali négy órakor el kell állnunk a piacra nyíló utcasarkokat és párbajt kell vívunk a három darab tojásért amely husz fillér értékű manapság. Ma már falun is öt tojás 20 fillér, mégis csak öt és nem három.

Vidéken minden husz filléren két tojás a nyereség, ez is valami.

Az is rettentően komikus helyzet, hogy az Olt folyó körülöleli Fogarast, mégis az uri házakhoz Budapestről, Szebenből hozatják a halat. Egyrészt mert nagyobb féle hal nem kerül eladásra, másrészt pedig egy-két koronáért olyan kis halat adnak, hogy három darabot vághat csak a gazdasszony belőle.

Mindjobban nevetséges lesz az a helyzet, mellyel heti piacunk áruit termelik.

A környéken lakó földmivelő nép kényére van bízva Fogaras egész lakossága.

Igy áll elő azután az a helyzet, hogy tavasszal egyáltalában vajmi keveset lehet kapni, mert a nép nagyon szegény és nincs módjában korán termelni semmit. Kertésznök pedig az ilyen korai dolgokkal nem igen törődik.

Baromfi szükségletünk fedezésére okvetlenül: baromfi tenyésztet kellene felállítani, állami segéllyel, mint az másutt is van.

Egy akkora intelligenciával rendelkező város nem lehet el így, hiszen nyáron nem lehet kapni elegendő majorságot, mert a falukon aratnak, összel krumplit szednek, kukoricát fosztanak, télen pedig nagy a hó.

Ime ezek az anomáliák teszik tönkre a mai társadalom hivatalnok és szegényebb jövedelmű osztályát.

Élni kell s csak a jól táplált gyomor illetve test képes a nehéz robotot elvégezni minden nap, de ha nincs miből, ki segít rajtunk? Senki. Rajta tehát. Fogodzék össze maga az érdekeit fél és a fogyasztó közönség s teremtsen magának házinyul, baromfi, tejgazdaságot, hogy életét megkönnyíthesse és meggátolja zsebeink kizsákmányolását.

H. Gy.

Csak azoknak a cigarettázóknak,

akik egészségükre való tekintetből nem sajnálnak naponta 1-2 fillérrel többet kiadni:

Clubspecialité 120 lap 20 f.

70 „ 12 „

Védjegy. 1 doboz (100 hüvely) 70 „

Bárki feladja címét egy levelezőlapon

Halász Ferenc

Budapest, VII., Nefelejts-u. 4.

kap próbául két könyvecskét ingyen és bérmentve.

Orvosi tanácsra a lapok nyomtatlanok, de minden lapocskában benne van a védjegy és a gyáros aláírása „MODIANO” viznyomással.

Kapható minden jobb dohánytözsébe.

H I R E K.

Október 6.

Verőfényes, ragyogó őszi napfényben gyült egybe Fogaras közönsége a nemzeti-színű lobogóval díszes Transzylvániában, hogy emlékezzék a vértanuk halálára, hogy levonja a tanulságot a dicsők, a nagyok szomorú végéből. Az ünnepély a nagy nap emlékéhez méltóan folyt le. A nagyterem egészen megtelt ünnepő közönséggel, s a tömött széksorokon városunk legszebb hölgyei ékesítették az ünnepélyes feketébe öltözött férfiak csoportjait. Az ünnepély a magyar dalegylet vegyeskarának kitűnően előadott himnuszával vette kezdetét, amit a közönség állva hallgatott végig. Maron Sarolta kisasszony szavalta ezután Váradi Antal Tizenhárom című gyönyörű költeményét bájos közvetlenséggel, lelkes megértéssel és átérzéssel tolmácsolva a költő örökszép szavait. A harmadik számot ismét a dalegylet vegyeskara töltötte be precízen, szép készütséggel és nagy fegyelmre vallóan. Az ünnepély fénypontja azonban, a sok, jól sikerült programszám között is a kiváló ünnepi beszéd volt, amelyet Szentirmai Imre dr. áll főgimn. tanár tartott, s amelyet lélekzetét visszafojtott figyelemmel hallgatott végig a közönség. Szerkezetében kerekded, stílusában tömör, tartalmában eszmékben gazdag volt ez a beszéd, a sablontól elütő, önálló fölfogásról és nagyképzetségű íróról tett tanulságot. Ha még hozzáadjuk Szentirmai dr. egyszerűségében meggyőző, keresetlen, közvetlen előadását, elképzelhetjük a tetszés és siker legnagyobb fokát. Nem a hazafias szövegrészek gyűjteménye, nem frázishalmaz volt ez a beszéd, hanem egy gondolkodó, képzett fő önálló véleménye, sok tudás és elmélyedés gyümölcse. A hatásában olyan meggyőző, érdekes, ünnepi beszédet olvasóink lapunk mai számában ismét élvezhetik.

A beszéd után Györbirió István szavalt alkalmi verset, majd a dalegylet vegyeskara által előadott szózat hangjai után szétszórtak az ünnepők, hogy lélekben megújulva, felemelkedve lássanak a hétköznapi élet küzdelmei után ismét

— **Esküvő.** Városunk egyik tekintélyes polgárának Mazura Mihálynak bájos és kedves leánya *Mazura Rózsika*, október hó 21-én délután 4 órakor esküszik örök hűséget *Klipp Józsefnek*, a fogarasi róm. kath. templomban. Az ifju pár a nászlakoma után állandó tartózkodásra Nagyszébenbe utazik. Tartós boldogság kísérje a bájos menyasszonyt új otthonában.

— **Halalozás.** Nyomdászemélyzetünk egyik tagját ifj. Tóth Bálintot súlyos csapás érte, amennyiben f. hó 13-án atyja: *id. Tóth Bálint* életének 54. s házasságának 31. évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése f. hó 15-én d. u. 3 órakor lesz a ref. egyház szertartásai szerint. Az elhunyt nyugodjék békében, társunk pedig nyerjen vigasztalást és enyhülést ama szavakban: emlékezet, remény s viszontlátás.

— **Iskolai ünnepély.** Az áll. főgimnázium Mikszáth Önképzőköre október hó 6-án díszülést tartott, az aradi vértanuk halálának emlékére. Az ünnepi beszédet *Krebsz Ernő* vezető tanár tartotta, magvas s az ifjuság lelkére ható szavakban rajzolva a letűnt időket és emlékeztetve a vértanuk nagyságáról. Alkalmi szavalatokban sem volt hiány. Ezek között különösen kitűnt *Pepta VIII. o.* tanuló szép szavolata, aki is *Halmi Gyula* áll. főgimn. tanár alkalmi ódáját szavalta nagy tetszéssel. Az egész ünnepség a rátermett vezetésnek és az ifjuság lelkesedésének szép tanujele volt.

— **Pécs bojkottál.** A hallatlanul növekedő drágaság mindenfelé felláztatja a fogyasztó közönséget. Legutóbb a Pécsi Naplóból olvassuk, hogy az ottani közönséget bojkottra szervezik, a piac drágaságának levereése céljából. Szervezkednek a vásárlók, s csak a legnélkülözhetetlenebbet veszik, ami a mindennapi, szűken mért élelmezésre szükséges, a többit pedig ott hagyják romlani az árusítóknál.

— **A tüdővész Erdélyben.** 1911. év február havában Erdélyben 795 tüdővészese egyén halt el, s ezek közül Fogarasvármegyében 26 haláloset történt, ami a lakosság számbeli arányait tekintetbe véve bizony nagyon szomorú eredmény.

— **Verekedő legények.** Keservesen megbánta Tafián János mundrai legény a hetvenkedését. Galacon szolgál és két hosszú hónap elteltével, haza kívánczolt Mundrára a falujába. Gazdája haza engedte. Természetesen a korcsmában volt a nap legnagyobb része alatt, s még természetesebb, hogy verekedésre került a sor. Éjfél után azután, amikor a vasutállomásra ment, hogy Galacon visszatérjen, — négy sötét alak támadta meg, nagy bundákba burkolózva, s úgy összeverték, hogy eszméletét veszítette. Őt sebből vérezve vitték be a kórházba. Támadóit nem ismerte fel.

— **Ostromállapot a Hid-utcában.** E hó 9-én estefelől a Hid-utcában valóságos csatát rögtönzött egy csapat sátoros cigány. A Neumann féle korcsmában jól felpálkázta és azután az utcán éktelen lármát csapva, verekedni kezdtek. Csakhamar vér is folyt a csatamezőn, mignem az éktelen lármára elősietett a rendnek éber őre és egy szál bottal futásnak indította a lompos, fekete csapatot. Elképzelhető, hogy mindez olyan

hatalmas láрма közepett történt meg, hogy a lakosság méltán hitette, hogy valami ellenség dulja a várost.

Nyilttér. *)

Nyilvános köszönet.

Alulírott herszéni illetőségű Fetu Miklós és felesége Fetu Adel szül. Tomas ótöháni lakós, ezelőtt két évvel kölcsönös életbiztosítást kötöttünk a triesti általános biztosító társaság fogarasi főügynökénél. F. é. szeptember 11-én szegény feleségem meghalt, minek következtében kötvényem esedékessé válván, a nevezett társaság helybeli főügynöke János I. cég oly gyorsan fizette ki a biztosított 4000 koronát, hogy nem mulaszthatom el e helyen is köszönetemet nyilvánítani előzékeny és pontos eljárásáért, egyben mindenkinek legjobban ajánlom János I. céget, mint az Assicurazioni Generali főügynökét, élet-, tűz- és balesetbiztosítások kötésére.

Fetu Miklós,

a bucuresti gazdasági iskola tanára.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

UJDONSÁG!

A LECITHIN COGNAC

tápláló ereje folytán elsőrendű
!! erősítő gyögyecognac. !!

A Lecithin Cognac testileg visszamaradt egyéneknek, úgy gyermekeknek mint felnőtteknek, de kivált lábadozóknak levő gyengékedőknél csodálatos hatással bír, mert a hanyatló erő rövid használat után tökéletesen helyre áll, miért is az orvosok nagyon ajánlják. Kizárólagos egyedüli elarusító hely Fogarason:

:: Özv. PEIA JÁNOSNÉ ::
fűszer- és csemegeüzletében.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID.

Hirdetések.

Egy jó házból való fiu

egy brassói vegyes-kereskedésbe tauulónak teljes ellátás mellett felvétetik. Bővebbet: FOGARAS, VÁR-TÉR 7. SZÁM.

Keresek megvételre egy sorozat : PALLAS NAGY LEXIKONT!

ELADÓ a Lenkert-utcában 12 méter utcai szélességű, napoldalno fekvő, aszfalt járdával ellátott: szép telek. :: Bővebbet e lap kiadóhivatalában ::

Jó házi-koszt

szolid árak mellett kapható:
MÁRKUNÉNÁL, Főtér 21. sz.

3 kor.-ért egy férfi öltönyt

dupla gallér 7 fillér, szimpla gallér 5 fillér, kezelő párja 10 fillér. Díjtalan csomagolás.

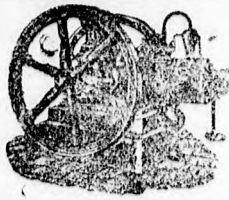
tisztít CZINK-cég

Kolozsvár. Telefon 555. 556.
590. szám.

„CLIMAX“ nyersolajmotor.

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemű. Versenyképes árak
Elsőrangú minőség. Több ezer referencia.

**Pénzt
takarít meg!**

Bachrich és Társa

motorgyári fióktelep.
Budapest, V/11., Szabadság-tér 17. sz.
(Tőzsde-palota).
Telefonszám: 71 01. Sürgőnyeim: „KLIMAX“

ELSŐRENDŰ zongora-hangoló

e napokban Brassóból Fogarasra érkezik. Zongora-
hangolásokra előjegyzések elfogadtnak THIERFELD
DÁVID könyvkereskedésében.

Eladó! Adómentes, új földszin-
tes ház a piac közelében.
5 szoba, 1 fürdőszoba,
2 konyha, 2 speis, 1 mosókonyha, 1 pince,
1 virágház, 1 díszkert, vízvezeték. Vil-
lanyberendezés. **Kiadó!** Kis lakás emele-
25.000 korona. ten, 2 szoba, 1
nyári és egy téli konyha, 1 speis, 1 szin és
kis veteményes kert. Viz az udvaron. 200 kor.
Bővebbet a kiadóban!

Vadászokhoz!

Keresek :: megvételre
egy vagy
két darab jó vaddisznós :: **kopó kutyát!!**
Szives ajánlatokat továbbit: e lap kiadóhivatala!

Egy motor-gépész

bármilyen motorhoz állást keres azonnali
belépésre: **Maurer Sámuel**, malombérlő
... Kálbor, (Nagyküküllő megye).

Tisztítsd csak

Globus
véd-
jegy
véd-
jegy
fémfiszítószer
Schulz jun. K.T. Aussig
Erem 1909 Párisi Grand Prix 1904, 1905, 1906

Globus
Fémfiszítókivonattal
a világ legjobb fémfiszítószeré

Kitűnő minőségű és elismert
... jó minőségű ...

Borok és pálinka-félék

jutányos árért és előnyös fize-
lési feltételek mellett kapható

Hirschmann Albertnél
Aradon, Hal-tér 6. sz.
Ugyanott utazó- és ügynökök magas
díjazással azonnal felvételnek.

**LINOLEUM, SZŐNYEGEKET és
FÜGGÖNYÖKET**

ajánlja dus választékban, legújabb kivitelben
olcsó árak mellett az

„ÁRUHÁZ”
BRASSÓ. Buzasor 9. szám.
Minták bérmentve beküldetnek!

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatóságától.
468—911. szám.

Árverési hirdetés

a fogarasi m. kir. ménesbirtok tulajdonát
képező lisztelő vízi malmok hasznó-
bérbe adása.

A fogarasi ménesbirtok tulajdonát ké-
pező vízi malmok, és pedig:

A fogarasi alsó- és felső, a sárkányi, a
bethleni, az újsinkai, az alsócsai, felsővisti,
alsó- és felsőkománai, alsóárpási és felsővenicei
lisztelő vízi malmok 1912. évi január hó
1-étől kezdődőleg három év tartamára has-
zonnó bérbe adatnak, mely célból a fogarasi
ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyi-
ségében 1911. évi november 6-án délelőtt
11 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján ver-
senytárgyalás tartatik.

Bérelni szándékozók az 1 koronás bé-
lyeggel és a beigérendő évi hasznóbérszegg
5 (öt) %-ának megfelelő bánatpénzzel ellá-
tott, sajátkezűleg aláírt és borítékba zárt
ajánlataikat, a versenytárgyalásnak fentebb
megállapított határidejéig annál is inkább
nyujtják be a ménesbirtok igazgatóságánál,
mivel későbbben beérkező ajánlatok figyelembe
véteni nem fognak.

A benyújtandó ajánlatokban világosan
megjelölendő, hogy ajánlattevő a ménesbirtok
által közzétett részletes hasznóbérelti felté-
teleket ismeri és azoknak magát minden-
ben aláveti.

A részletes hasznóbérelti feltételek a
m. kir. gazdasági főigazgató urnál (Buda-
pesten, a földművelésügyi miniszterium X—3.
ügyosztályában) mint a fogarasi m. kir. mé-
nesbirtok igazgatóságánál, továbbá a ménes-
birtok sárkányi, szombatfalvi, porumbáki és
kománai gazdasági intézőségéinél a hivatalos
órák alatt bármikor megtekinthetők, vagy
pedig azokat a ménesbirtok igazgatósága ki-
vánatra az érdeklődőknek megküldi.

Fogaras, 1911. évi október hó 2-án.

A fogarasi m. kir. ménes-
birtok igazgatósága.

Fogarasi m. kir. állami ménesparancsnokság.
Szám 44.

Árlejtési hirdetés.

Az Alsószombatfalván elhelyezett fo-
garasi m. kir. állami ménes katonai legény-
sége részére 1912. évi január hó 1-től 1912.
december végéig körülbelül 54.000 adag 840
grammos súlyú kenyér szükségeltetik.

Az erre vonatkozó zárt írásbeli tárgya-
lás 1911. évi november hó 6-án délelőtt 10
órákor a ménesparancsnoksági irodában fog
megtartatni.

Az ajánlatok 5% óvadékkal ezen ha-
táridőig benyújthatók.

A szállítási feltételek és szerződési kö-
telezettségek nevezett parancsnoksági irodá-
ban betekintethetők.

Alsószombatfalva, 1911. évi szept. hóban.
Ménesparancsnokság.

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

forduljon minden
érdeklődő, ki súlyt
fektet elsőrendű
fajtiszta anyagra.

Gyümölcsfacsemetek
sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, ker-
tésnövények, bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok
(elsőrendű aru) európai és amerikai sima és gyökeres
vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társa
faiskolák és szőlőoltványtelepek

SINGER „66”
a 20. század varrógépe.

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok ügynökei útján vásároljunk.

SINGER CO. varrógép részvénytársaság.

Egy a fehérneműtöméshez való utasítást tartalmazó füzet
bárkinek ingyen kiadatik!

BRASSÓI FÉRFI RUHASZÖVETEK

Utolsó idény ujdonságait
privát vevők részére

GYÁRI ÁRAK mellett szállít

Tellmann és Speil

brassói posztóraktár
és szétküldési üzlet

BRASSÓ, Buzasor 8. sz.

Minták kívánatra azonnal bérmentve elküldetnek!

Ha Ön

enni nem bír, rosszul érzi magát, biz-
tos segítyt nyújtanak az orvosilag ki-
próbált

: **KAISER-féle** :

GYOMOR

Fodormenta-Caramellák!

Jó étvágyat kap, gyomra helyre jön és
megerősödik. Elevenítő és üdítő hatása
miatt nélkülözhetetlen turák.

Csomagja: 20 és 40 fillér.

Kapható: Hermann J. P., Dr. Kontsveller
Károly, Steinburgi Pildner F. A. urak
gyógyszertáraiban.

Egy okos fej

minden alkalommal

Dr. Oetker sütőporát használja a 12 f.

Teljesen higiénikus, orvosok által ajánl. élesztőpótló.

Használata által minden tészta nagyobb,
lazább és könnyebben emészthetővé lesz.

Dr. OETKER-fele Vanilincukor a 12 f.

a legnemesebb fűszere minden tésztának,
kakaó és tea, csokoládé és krém, kuglupf,
torta, pudding és tejszín, továbbá finom vagy
porcukorral vegyítve mindennemű sütemény
behintésére. Pótol 2-3 cső vaniliát. Ha fél-
csomag **Dr. OETKER VANILINCUKROT**
1 kg. cukorral keverünk és ebből 1 vagy 2
teáskanálnyit 1 csésze teára öntünk, ugye egy
kitűnő arómájú, teljes italt kapunk.

Dr. OETKER sütőpora és vanilincukra
minden fűszerkereskedésben stb. kapható.
Kimerítő használati utasítás minden csomag
mellett van. Receptgyűjtemény ingyen!

Kapható Fogarason:

Ifj. Borsai Ferenc, János I., Thierfeld Lipót uraknál.

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle cukorkáknál!

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határo-
zottan **RÉTHY-féle** cukorkát kérjünk, mivel sok
haszontalan utánzata van.

Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a **RÉTHY** név.

1 doboz ára 60 fill. Mindenütt kapható!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség be-
cses tudomására adni, hogy a már hirdetett

**üveg, porcellán
és lámpaáru üzletemet**

a helybeli piacon
(Ferencz József-tér ...)

Novák-féle házban) immár megnyitottam és raktáromat minden e szakmába vágó
cikkkel dusan felszereltem.

Nagy raktárt tartok: mindennemű üveg és porcellán, valamint kőedény áruk-
ban, lámpákban, tükrökben, olajnyomatos és egyéb fajta
képekben, virágváza és eserepekben, luxus és izléses diszműáru tárgyakban. Teljes
ebédlő-, teás-, kávé-, mokka- és mosdó-készletek a legegánsabb kivitelben. Elfo-
gadok épület üvegezést és képkeretezést a legjutányosabb árak mellett, azon-
kívül kész kép- és tükörkeretek.

Amidőn a n. é. közönséget raktárom szives megtekintésére meghívom, már előre is biztosítom a
legfigyelmesebb és legszolidabb kiszolgálta-
tásról s minden tekintetben igyekezni fog-
ok nagybecsű pártfogásukat teljesen
kiérdemelni. Kiváló tisztelettel

Székely Manó.

ÚJ FÉRFI RUHA- ÉS CIPŐ ÜZLET!

T. C. Van szerencsém a helyi és vidéki nagyérdemű közönség szives tuda-
mására adni, hogy **üzletemet** a Bethlen-utcában — teljesen újra
átalakítva — az **új áruval dusan berendeztem!**

Minnek után sikerült olcsó forrásokkal összeköttetésbe lépnem és
hogy a rezsim is jelentéktelen, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a t. közön-
séget **olcsó árak** mellett kiszolgálhatom.

Amidőn próbavételre mindenkit saját jó érdekében meghívok, előre is biz-
tosítom az áru jó minőségéről és a legszolidabb kiszolgálásról.

A t. közönség szives pártfogását kérve, jegyzek

kiváló tisztelettel

Mendel Oszkár.

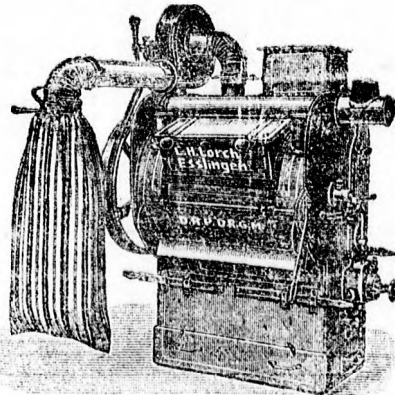
Az egészségnek a legjobb szolgálatot teszi:**Özv. Engel Vilmosné**

legújabb gépe, a tollaknak gőzzel való tisztítására és fertőtlenítésére.

A tisztátalan ágynemű, a porral, piszokkal és egyéb fertőző anyaggal telített tollak a legkülönbö-
zőbb betegségeknek forrásai. Ép azért kiválóan ajánlatos, hogy a frissen tépett és a már használt
tollakat időközönként alaposan megtisztítsuk. A tisztításnak eddigi legtökéletesebb módja a **gőzzel**
való tisztítás. Igen tisztelt üzletfeleim kívánságára eddigi vegytisztító és ruhafestő műhelyemet
kiegészítettem egy:

**tolltisztító és
fertőtlenítő !!**

géppel, amelynek segítségével
üzletfeleim jelenlétében a tol-
lakat minden tisztátalanságtól
megmentem. A tisztítás ered-
ményéről minden dicséretem-
nél ékebben szól m. t. várm.
főorvosunk személyes tapaszt-
laton alapuló nagybecsű
nyilatkozata.

Orvosi nyilatkozat.

A főt jelzett ágytoll tisztító
és mosógép működési eredmé-
nyének személyes megfigyelé-
se alapján ezennel igazolom,
hogy a tollaknak gőzzel való
tisztítása által a vízben old-
ható minden rossz anyagot
eltávolíthatunk, megsemmisít-
hetünk minden bacillust és
minden a tollra káros állatkát.
Elismerem, hogy a tollaknak
tisztítása a leghasznosabb
dolgok egyike és feltétlenül
szükséges és ajánlatos, hogy
egy a frissen tépett tollak,
valamint az ágytollak időköz-
önként, — még ha egészsé-
ges emberek által is használ-
tattak — gőzzel tisztíttassa-
nak.

Fogaras, 1910. szept. 10

Dr. Lesmann Henrik,
vármegyei főorvos.

A tollak tisztítása kilogrammonként 60 fillerbe kerül!

!! Nagyobb mennyiség tisztításánál előnyösebb árat szabunk !!

Midőn m. t. üzletfeleimnek további bizalmát is kérem,
nem mulaszthatom el újólá ismét szives figyelmüket felhívni:
gőzre berendezett ruhafestő és vegytisztító intézetemre.

Kiváló tisztelettel

Özv. Engel Vilmosné.

Apor-utca 8. sz.

Nyersolaj
Szivóga
Diesel
Benzin

Mótorok

és Lokomobilok!

Gyors
szállít-
ás!

Kedve-
ző fi-
zese-
i felté-
telek!

Messzemenő jótállás!

Drezdai Mótorgyár részv.-t.
Németország legrégebb, legnagyobb mótorgyára
VEZÉRKÉPVISELŐ:
GELLÉRT IGNÁC és TSA
BUDAPEST, V., Koháry-utca 4.
(Alkotmány-utca sarok).

Garai Károly

réz- és vasbutorgyára : Aradon.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindenféle
réz- és vasbutorokban.
Elvállal minden e szakmába vágó lakatos,
kárpitós és fényező munkákat. Berendez
szállodákat, vendéglöket és intézeteket,
obédlo-, háló- és nappali szobákat.
Jutányos árak! Pontos kiszolgálás!

Weiner Mátyás

NŐI DIVATÁRUHÁZ

Budapest. VI., Andrassy-ut 3. sz.

Országszerte feltűnést keltenek árak és izlés
tekintetében divatáruházamnak őszi és téli
ujdonságai. Raktárra érkeztek francia és angol
kosztüm kelmék, u. m.:

A doubleszövetek minden fajtája, homespun,
neppe stb. ujdonságai 40 kr.-tól 4 fnt 50 kr.-ig
Blouse és pongyola kelmék, bársonyok
65 kr.-tól feljebb.

Angol flanelek, tennis-kelmék double- és
zsinor barchettek 19 kr.-tól 75 krajcárig.

Kész bluzok double mosó kelméből remek
kivitelben 1.90—2.50-ig. Kész bluzok divatos
sima és mintás bársonyból 3.90-től feljebb.

Kész bluzok tiszta gyapju posztóból és
flanelből 3.90 és feljebb.

Női nagy plaidek gyöny. minták 1.90 és 2.25.

A legújabb divatu női filckalapok, színesek 2.75
fehérek 3.25

Nagy választék selyem, csipke, szalag, fátyol,
ruhadiszek, harisnyák, különféle utazó, szin-
házi kendők, jabotok stb. Kívánatra szöve-
tek- és mosókból mintákat, bluzok és egyéb
női divatcikkekről árjegyzéket küldök. 20 ko-
ronán felüli megrendeléseket bérn. szállítok.

Három évi jótállás mellett

szállítok, vidéki megrendeléseket is utánvét mellett!
Nem megfelelő esetén vissza veszem, vagy kicserélem!

Korona
4.80 fill.

Korona
7.80 fill.

Egyfedelű nikkell-

óra

belső üvegfödél, láncsal!

Egy dupla 3 fedelű
fehérfém Roscof óra

láncsal hozzá!

Részletfizetésre (10 évi jótállás)

OMEGA órák, arany, ezüst és acélban. } Bizonyítványok-
Schaffhauseni órák, " " " " } kal ellátva!

Nagy választék arany, ezüst és China-ezüst tárgyokban. Továbbá inga-, ébresztő-, zenélő-, fal-,
konyha- és irodai-órákban!

Ütő- és ébresztő órák. GRAMOFONOK és lemezek mind újabb és újabb főtveletekkel!

Törött aranyat és ezüstöt becserelek és veszek.

ROSENBAUM JÓZSEF,

ékszerész és műorás — FOGARAS — Ferenc József-tér 17.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltenek

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltenek!

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek
e lap kiadóhivatalában.

BARTHELMIE GYÖRGY

MECHANIKUS

* Telefon 380 * BRASSÓ, WEISZ MIHÁLY-UTCA 23. * Telefon 380

Képviseleje a világhírű „Ideal” és „Erika” írógépek, „Veritas” varrógépek, különleges
ipargépek, gramofonok, sokszorosító készülékek, számológépek, tollbamondó gépek,
villanyos zseblámpa stb. — Valamennyi első osztályú hozzávaló: festékszallag,
szénpapíros, mineograf festék, radirgummi, gramofonlemezek, tűk, varró- és
hímzőselymek stb.

FINOM MECHANIKAI MŰHELY!

Patentmodellek készítése, valamennyi finom mechanikai készülék és pótrészek. —
Különlegességi javító-műhely, fizikai és elektrotechnikai műszerek, ugyszintén min-
den gyártmányú írógépek, varrógépek, gramofonok, és mechanikai készülékek.

Fontos írógép tulajdonosoknak!

Béreljen festékszallagot és hozzávalót. Tartassa
írógépét szakemberrel évi pauschale árért rend-
ben. Sok pénzt és időt takarít meg az által: **Írógépiskola!**

Kitünő minőségű legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CEMENT-GYÁR

BRASSÓBAN.

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.